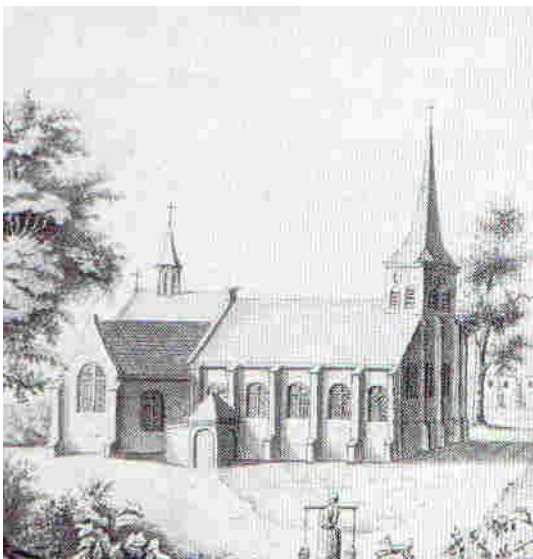

De Adriaen Janskerk

Binnen de stadsgrenzen van Rotterdam is IJsselmonde de enige bewaarde dorpskern met de voor een dijkdorp zo kenmerkende ruimtelijke structuur van een Boven- en Benedenstraat. De basis voor deze structuur werd gelegd in 1072, de eerste vermelding van IJsselmonde in een officieel document. Een echt dorp is het dan nog niet omdat het land met grote regelmaat overstroomde. Na de watersnoodramp in 1421 werd gestart met de dijk aanleg, de Bovenstraat ontstaat. In 1437 is de polder Oost-IJsselmonde bedijkt maar raakt in 1447 nogmaals kortstondig onder water.

Waarschijnlijk kort na deze laatste dijkdoorbraak werd begonnen met de bouw van het koor van de kerk. Iets later bouwde men de toren. Tussen koor en toren werd vervolgens een laag eenbeukig schip gezet van circa 20,5 x 11,5 meter met een toegang in het noorden en in de zuidwesthoek een portaaltje (doopkapel?). In 1462 werd de kerk tot parochiekerk verheven en gewijd aan Maria Visitatio.

Rond 1500 werden er twee kleine transepten tegen het schip geplaatst. Circa 50 jaar later werd het oude schip gesloopt en vervangen door het huidige veel grotere driebeukige schip met pilaren en houten tongewelven. De bliksem trof de kerk in 1678. Er was grote schade aan toren en dak. Ook gingen bijna alle archieven verloren door de brand.

Volgens een gedenksteen in de torenkamer is de toren in 1780 opnieuw bemetseld. Het is merkwaardig en ongebruikelijk dat men deze relatief kleine verbouwing heeft gemarkeerd met een gedenksteen. Vermoed wordt dat de steen uit een ander gebouw afkomstig is en hier is hergebruikt.

Restauraties

Van werkelijke verbouwingen horen we niets tot 1923. IJsselmonde breidde zich begin 20e eeuw sterk uit ten gevolge van de Rotterdamse expansie. Dit maakte een vergroting van de kerk noodzakelijk.

Architect Kuiper ontwierp een plan waarbij de toren en het schip behouden bleven maar waarbij het oostelijke deel geheel werd vernieuwd en sterk vergroot.

Voor de verbouwing zijn er nog foto's genomen van de buitenzijde van de kerk en ook is de dag voor de verbouwing het interieur van de kerk gefotografeerd. De restauratie van de kerk is gestart op 11 maart 1923 en duurde tot 20 maart 1924.

Het koor, de transepten en het dak werden verwijderd. De transepten werden vergroot en voorzien van galerijen met bankenblokken. Het koor werd ook vergroot en d.m.v. een muur afgescheiden van de kerkzaal.

Ook de rest van het interieur veranderde ingrijpend. De oorspronkelijke dwarsinrichting werd veranderd in een lengteinrichting. Hierbij verplaatste men de kansel van de zuidwestelijke vieringpijler naar de scheidingsmuur tussen kerkzaal en koor (consistorie).

Het orgel, oorspronkelijk op de toren galerij, kreeg een plaats boven de kansel. Ook het schip werd voorzien van een groot bankenblok zodat het aantal zitplaatsen toenam van 450 tot 700.

Restauratie Dak, Ramen en Toren

In 1973 woedde een zware storm, welke veel schade aan het dak veroorzaakte.

Spoedig herstel was geboden. Ook in de kerk moest veel gebeuren.

De muren en het pleisterwerk waren aangetast door optrekkend vocht, de brugstaven in de ramen waren doorgeroest en grote scheuren in de muren aan weerszijden van het orgel toonden aan dat de verbouwing in 1923 niet helemaal juist was uitgevoerd.

Tussen 1979 en 2002 is de kerk in drie fasen opnieuw geheel gerestaureerd. De eerste fase, de restauratie van de ramen is in 1979 uitgevoerd. Bij deze restauratie werden de ijzeren brugstaven vervangen door bronzen. De profielstenen werden vernieuwd en het glas in loodwerk werd gerestaureerd. De tweede fase, de restauratie van de toren is in 1981 uitgevoerd. Bij deze restauratie is de torenspits weer in de scheve lijn gezet met de rest van de toren, gelijk aan de oorspronkelijke situatie van voor 1923. Bij de derde fase van de restauratie zijn de dakgoten, de fundering en het interieur aangepakt. Veel onderzoek is verricht naar de oorzaak van de problemen in de kerk. De wijze waarop de fundering is aangepakt mag bijzonder worden genoemd. Deze restauratie is uitgevoerd in de jaren 2000-2002

